

Akademija pravnih znanosti Hrvatske

Akademija pravnih znanosti Hrvatske (APZH) utemeljena je odlukom 52 osnivača, ujedno i njezinih prvih redovitih članova, na osnivačkoj skupštini 7. studenog 2001. Na osnivačkoj je skupštini za prvog predsjednika jednoglasno izabran prof. dr. sc. Željko Horvatić, ujedno inicijator njezina osnivanja. Izabrani su i članovi ostalih tijela udruge (Znanstveno vijeće, Predsjedništvo, Nadzorni odbor i Sud časti), a donesen je i Statut kojim je APZH određen kao »nezavisna i neprofitna udruga građana koji se bave pravnom znanošću i koji se udružuju radi institucionaliziranja nezavisnog autoriteta hrvatske pravne znanosti«.

Prema statutu, APZH ima dvije vrste članova – redovite i počasne. Za redovitog člana Akademije može biti izabran isključivo državljanin Republike Hrvatske koji ima doktorat znanosti iz područja društvenih znanosti, koji se bavi pravnom znanošću i koji svojim znanstvenim radom u polju prava (objavljeni znanstveni radovi u referentnim časopisima i publikacijama, sudjelovanje u znanstvenim istraživanjima i sl.) značajno pridonosi razvitku hrvatske pravne znanosti. APZH ima 91 redovitog člana. Za počasnog člana Akademije može biti izabran pravni znanstvenik koji nije državljanin RH, a koji je svojim radom dao značajan doprinos razvitku hrvatske pravne znanosti i/ili njezinom ugledu u inozemstvu. Osim redovitih i počasnih članova, Akademija u svojim redovima ima i članove suradnike. Riječ o o mladim znanstvenicima i praktičarima koji imaju hrvatsko državljanstvo, doktorat ili magisterij iz područja društvenih znanosti i bave se pravnom znanošću. Time su stvoreni uvjeti da i predstavnici nepravničkih struka budu izabrani za suradnike, no samo pod uvjetom da se aktivno bave pravnom znanošću. APZH ima 29 članova suradnika.

APZH aktivno sudjeluje u stručnoj raspravi kroz priopćenja za javnost u vezi s pravno relevantnim temama od općeg interesa, kroz provedbu

znanstvenih istraživanja i organizaciju okruglih stolova i znanstvenih skupova.

Kada je riječ o *priopćenjima za javnost*, Predsjedništvo APZH je u povodu proglašenja isključivog gospodarskog pojasa Republike Hrvatske u Jadranskom moru, a na osnovi prikupljenih pismenih mišljenja i stajališta članova Znanstvenog vijeća i redovitih članova, znanstvenika za ustavno, međunarodno pravo i pravo mora, oblikovalo svoje stajalište i 12. rujna 2003. uputilo ga svima koji o tome odlučuju i javnosti. U stajalištu se, između ostalog, navodi da se proglašenjem isključivog gospodarskog pojasa, kojeg je pravna osnova predviđena Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravu mora i Pomorskim zakonikom, stvaraju »i nužni uvjeti za vođenje ribarske politike na znanstvenoj osnovi, ostvarivanje razumnog gospodarenja živim morskim bogatstvima na održivoj i racionalnoj osnovi te zaštita morskog okoliša u tom moru«. U zaključku Predsjedništvo smatra »nedvojbenim da Republika Hrvatska na temelju međunarodnog i domaćeg prava ima, bez prethodnih međunarodnih pregovora, puno pravo proglasiti svoj isključivi gospodarski pojas u Jadranskom moru te da ne postoje nikakvi pravni razlozi koji bi sprječavali takvo proglašenje«. To je stajalište uzeto u obzir prilikom odlučivanja o pitanju isključivog gospodarskog pojasa u Vladi RH i Hrvatskom saboru. Dana 6. rujna 2005. objavljeno je i Stajalište APZH o namjeri proglašenja epikontinentalnog pojasa i ekološkog pojasa Republike Slovenije u Jadranskom moru, a oba su priopćenja dostupna na web stranici APZH <http://www.pravo.hr>.

U povodu zahtjeva za ocjenu suglasnosti Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (NN 111/03) s Ustavom Republike Hrvatske, koji su, zbog toga što je Zakon donesen bez potrebne većine (s obzirom na to da je riječ o organskom zakonu), Ustavnom sudu Republike Hrvatske podnijeli Hrvatski helsinški odbor i jedna petina zastupnika u Hrvatskom saboru, Predsjedništvo APZH je 31. listopada 2003. uputilo dopis predsjedniku i sucima Ustavnog suda s upozorenjem da se bez obzira na odluku o meritumu o ustavnosti zakona odluči što prije, a svakako prije 1. prosinca 2003. (otkad je, sukladno čl. 156., trebala započeti primjena toga zakona). U dopisu je izričito upozoreno da bi nedoumice o neustavnosti tog važnog zakona nakon početka primjene Zakona o izmjenama i dopunama KZ »mogle prouzročiti teške i nepopravljive posljedice u njegovoj primjeni, i to osobito stoga što se radi o obimnim i vrlo značajnim promjenama postojećeg Kaznenog zakona

koje imaju izravni utjecaj na temeljne slobode i prava čovjeka i građani-
na (gl. III. Ustava RH).« Ustavni sud je o ustavnosti doista odlučio
prije 1. prosinca 2003.

Na sjednici Znanstvenog vijeća APZH održanoj 4. lipnja 2002. ut-
vrđeno je 14 tema *znanstvenoistraživačkog projekta* pod nazivom *Ostva-
rivanje vladavine prava u Hrvatskoj*, od kojih, nažalost, niti jedna nije
potpuno realizirana. Dosadašnje aktivnosti APZH u vezi s provedbom
znanstvenoistraživačkih projekata nisu bile na razini očekivanja zbog
brojnih zapreka organizacijske, financijske i kadrovske prirode. No,
valja pretpostaviti da će se to u najkraćem vremenu izmijeniti nabolje.
Ono što je u tom smislu potrebno učiniti jest bolje povezivanje APZH
s drugim relevantnim državnim i nedržavnim tijelima i institucijama
kroz svojevrsno umreživanje (*networking*) koje će povećati izgleda ud-
ruge za dobivanje financijske i logističke podrške ne samo kroz nad-
ležna ministarstva već i kroz programe Europske komisije. Osim toga,
potrebno je i jače povezivanje APZH s ostalim pravnim fakultetima u
Hrvatskoj jer je dosad jedino Pravni fakultet u Zagrebu financijski i lo-
gistički podržavao rad udruge.

Positivan primjer kvalitetne obrade projektne teme i suradnje APZH
s drugim strukovnim udruženjima jest projekt *Odnos u zakonu propisa-
nih kazni i primijenjene represije u odlukama sudova u Republici Hrvatskoj*
s voditeljem prof. dr. sc. Željkom Horvatićem. Projekt je u cijelosti
ostvaren istraživanjem u kojem je sudjelovalo 6 redovitih članova
i 9 suradnika APZH. Rezultati su objavljeni u *Hrvatskom ljetopisu za
kaznene znanosti i praksu* br. 2/2004. To je bila i tema XVII. redovitog
savjetovanja Hrvatskog udruženja za kaznene znanosti i praksu (Opa-
tija, 17. – 20. studenoga 2004.), čime je ostvarena uspješna suradnja
APZH s tim udruženjem.

Kad je riječ o organizaciji *znanstvenih skupova*, APZH je u suradnji s
Pravnim fakultetom u Zagrebu i Akademijom medicinskih znanosti
Hrvatske 7. lipnja 2005. organizirao znanstveni skup *Kriteriji za pravno
uređenje medicinski pomognute oplodnje*. Dana 30. svibnja 2005. Znan-
stveno vijeće APZH u suradnji s Pravnim fakultetom u Zagrebu orga-
niziralo je okrugli stol na temu *Korupcija i pravna sredstva za njeno suz-
bijanje u Republici Hrvatskoj*. Vrlo zanimljiv i iznimno dobro posjećen
znanstveni skup pod nazivom *O kaznenopravnoj analizi optužbe pred
Tribunalom u Haagu protiv visokih dužnosnika i vojnih zapovjednika RH*
za »zajednički zločinački pothvat« u akciji »Oluja« održan je 14. lipnja

2005. u organizaciji APZH i Pravnog fakulteta u Zagrebu. Uvodničar na tom skupu bio je profesor Mirjan Damaška s Yale Law School. Njegovo je izlaganje i rasprava objavljeno u brošuri izdanoj 2005. i distribuiranoj članovima APZH i ostalim zainteresiranim pojedincima i institucijama.

U 2006. održan je znanstveni skup u suradnji s Pravnim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu pod nazivom *Novi obzori suvremenog terorizma i antiterorizma – hrvatsko motrište* (9. svibnja 2006.). Na tom su multidisciplinarnom znanstvenom skupu o iznimno zanimljivoj i vrlo aktualnoj problematici govorili eminentni stručnjaci, teoretičari i praktičari koji se na različite načine bave sprječavanjem i suzbijanjem ove opasne društvene pojave.

Predviđeno je i održavanje okruglog stola/znanstvenog skupa na Pravnom fakultetu u Osijeku početkom jeseni 2006. pod nazivom *Lokalna samouprava i decentralizacija*.

Jedan od najvažnijih projekata u koji je uključen APZH, a realizacija kojeg se tek očekuje, predviđen je ugovorom zaključenim između APZH i Vlade Republike Hrvatske u travnju 2006. Tim je ugovorom APZH preuzeo obvezu izrade znanstvene studije o pravnoj neodrživosti tvrdnje optužbe za postojanje »zajedničkog zločinačkog pothvata« od strane RH u podjeli Bosne i Hercegovine (optuženi Prlić, Stojić, Praljak, Petković, Čorić, Pušić) i u vojno-redarstvenoj akciji *Oluja* (optuženi Čermak, Gotovina, Markač), koja će se studija koristiti za istupanje prijatelja suda (*amicus curiae*) i obrane optuženih hrvatskih državljana pred Međunarodnim kaznenim sudom za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na području bivše Jugoslavije od 1991. Voditelj projekta je prof. dr. sc. Davor Krapac, a rok za izradu znanstvene studije je 31. prosinca 2006.

*Davor Derenčinović**

* Prof. dr. sc. Davor Derenčinović, izvanredni profesor na Katedri za kazneno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i v.d. tajnika Akademije pravnih znanosti Hrvatske